

Sygn. akt IX K 923/15

1 Ds 1528/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Rybniku IX Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Kucal

Protokolant: stażysta Justyna Koczor

przy udziale Prokuratora Agnieszki Sobieraj

po rozpoznaniu dnia 15 marca 2016 r. sprawy:

M. S. (S.)

Z. i E.

ur. (...) w miejscowości L.

oskarżonego o to, że:

w okresie od 20 listopada 2013 roku do 31 stycznia 2015 roku uporczywie uchylał się od wykonania ciężącego na nim z mocy ustawy oraz orzeczenia sądowego obowiązku opieki wobec J. T. przez niełożenie na utrzymanie i przez to narażenie na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych,

tj. o czyn z art. 209 § 1 kk

1. uznaje oskarżonego M. S. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, szczegółowo opisanego w części wstępnej wyroku, przyjmując, że oskarżony dopuścił się go w R., czym wyczerpał ustawowe znamiona przestępstwa z art. 209 § 1 kk i za czyn ten na mocy art. 209 § 1 kk wymierza mu karę 8 (osiem) miesięcy pozbawienia wolności;
2. na mocy art. 624 § 1 k.p.k. zwalnia oskarżonego M. S. w całości od ponoszenia kosztów sądowych obciążając nimi Skarb Państwa.

Sędzia

Sygn. akt IX K 923/15

UZASADNIENIE

Ze związku M. S. i B. T. (poprzednio Z.) pochodzi małoletnia J. S., która urodziła się (...) Decyzją z dnia 01 października 2013r. Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w R. orzekł zmianę nazwiska rodowego małoletniej z „S.” na „T.”.

(odpis zupełny aktu urodzenia J. T. k. 111 z tomu I, uwierzytelniona kserokopia z dokumentów OPS w C. i informacje OPS w R. k. 23, 41, 42, 53)

Mocą prawomocnego wyroku z dnia 24 lipca 2008r. Sąd Rejonowy w Rybniku Wydział IV Rodzinny i Nieletnich zasądził od oskarżonego M. S. na rzecz jego małoletniej córki J. T. (poprzednio S.) alimenty w kwocie po 500 zł

miesięcznie płatne począwszy od dnia 04 czerwca 2008r. do rąk matki małoletniej B. T. (poprzednio S.) do dnia 10-tego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami.

Ponieważ oskarżony nie wywiązywał się z ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego, wszczęta została egzekucja. Egzekucja należności alimentacyjnych za okres od 20 listopada 2013r. do 31 stycznia 2015r. była bezskuteczna, a oskarżony w tym czasie nie dokonał żadnej wpłaty na poczet wymagalnych alimentów.

W okresie od 20 listopada 2013r. do 31 stycznia 2015r. oskarżony nie był zarejestrowany jako osoba bezrobotna w Powiatowym Urzędzie Pracy i nie korzystał ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej w C.. W roku podatkowym 2014 nie osiągnął żadnych dochodów i nie pozostawał w zatrudnieniu.

B. T. w okresie objętym zarzutem nie pozostawała w zatrudnieniu. W utrzymaniu córki pomagała jej matka, ale zmarła w zeszłym roku. W utrzymaniu córki aktualnie pomaga jej obecny mąż, w 2014r. urodziła syna, mąż posiada jeszcze na utrzymaniu syna z pierwszego małżeństwa i ich sytuacja materialna jest ciężka. Małoletnia J. T. uczęszcza do szkoły podstawowej, a na mocy decyzji Prezydenta Miasta R. otrzymała prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, które były wypłacane począwszy od maja 2008r. W inny sposób, w okresie objętym zarzutem, B. T. nie korzystała z pomocy opieki społecznej.

(zeznania B. T. k. 11 z tomu II, odpis wyroku zaocznego w sprawie IV Rc 493/08/7 k. 112 z tomu I, wnioski OPS w C. k. 1 z tomu I, uwierzytelnione kserokopie dokumentów OPS w C. i informacje OPS w R. k. 2-6, k. 8-79, k. 82-86 z tomu I, informacja komornika k. 87-96 z tomu I, informacja PUP w R. k. 80 z tomu I, informacja OPS w C. k. 98 z tomu I, informacja o dochodach i sytuacji majątkowej oskarżonego k. 116-117 z tomu I)

Oskarżony M. S. był wielokrotnie karany, w tym dwukrotnie za przestępstwo z art. 209 § 1 k.k.

(karta karna k. 113-115 z tomu I)

Oskarżony M. S. na rozprawie głównej w dniu 15 marca 2016r. przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu (k. 10v z tomu II) i wyjaśnił, że w okresie objętym zarzutem płacił alimenty, nie płacił ich jednak w całości, nie pamięta w jakim zakresie je płacił. Wskazał, że dowody wpłat powinny znajdować się w aktach, gdyż na bieżąco przekazywał je kuratorowi. Do rąk B. T. nie przekazywał nigdy żadnych pieniędzy. Stwierdził, że jest to jego dziecko i żałuje, że nie udaje mu się płacić całych kwot i to regularnie. Swoje życie ocenił jako skomplikowane, rozmawiał o tym z kuratorem, są problemy, których nie potrafi rozwiązać, od kwietnia będzie korzystał z porad psychologa. Wyraził nadzieję, że w najbliższym czasie zacznie płacić alimenty regularnie i w całości. Jednocześnie zanegował, by miał nie płacić alimentów od samego początku. Wyjaśnił, że przez pół roku od narodzin córki B. T. i jej matka otrzymywały pieniądze „do ręki”, zaś po tym okresie B. T. wniosła sprawę o alimenty. Pieniądze kierował do komornika J. Ż..

Sąd nie dał wiary wyjaśnieniom oskarżonego w których twierdził, że w okresie objętym zarzutem łożył na utrzymanie córki, uznając je za efekt przyjętej linii obrony mającej na celu umniejszenie jego sprawstwa. Poczynione bowiem przez Sąd ustalenia w niniejszej sprawie wskazują, że w okresie 20 listopada 2013r. do 31 stycznia 2015r. ponad wszelką wątpliwość nie łożył na utrzymanie dziecka, zaś dokonywane przez niego wpłaty obejmowały zupełnie inne okresy, co wynika z karty dłużnika prowadzonej przez komornika w aktach komorniczych o sygn. KMP (...) (k. 88-94). Oskarżony będąc obciążony obowiązkiem alimentacyjnym powinien był dolożyć wszelkich starań, aby się z tego obowiązku wywiązać. Postawa oskarżonego wskazuje jednak na zachowanie zupełnie odmienne od oczekiwanego w jego sytuacji. Niewątpliwie, w ocenie Sądu, oskarżony wykazał się złą wolą.

Przesłuchana na rozprawie w dniu 15 marca 2016r. w charakterze świadka B. T. podniosła, że oskarżony od początku nie łożył na utrzymanie córki. Środki na utrzymanie córki J. otrzymuje z Funduszu Alimentacyjnego w wysokości 500 zł, oskarżony od około 5 lat w ogóle nie kontaktuje się z dzieckiem, które właściwie nie wie o jego istnieniu, a jej męża traktuje jak ojca. Podkreśliła, że są rzeczy, których musi odmówić córce, np. zajęcia dodatkowe, dodatkowo wpłata świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego bywa zagrożona, bo grozi im jako rodzinie przekroczenie dochodu.

Zdaniem Sądu świadek B. T. obiektywnie, szczerze i rzeczowo nakreśliła zachowanie oskarżonego, składając stanowcze i konsekwentne zeznania, znajdujące potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym w sprawie.

Miano wiarygodnego dowodu Sąd przyznał także zgromadzonym w sprawie dowodom z dokumentów nie znajdując żadnych przyczyn, dla których miałyby kwestionować ich wiarygodność. Dokumenty te sporządzone zostały przez osoby uprawnione w ramach ich kompetencji, stąd brak podstaw, aby je kwestionować.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w sposób jednoznaczny wskazuje, iż oskarżony M. S. swoim zachowaniem wyczerpał ustawowe znamiona przestępstwa z art. 209 § 1 k.k. Oskarżony w okresie od 20 listopada 2013r. do 31 stycznia 2015r. uporczywie uchylał się od wykonania ciążącego na nim z mocy ustawy oraz orzeczenia sądowego obowiązku opieki wobec J. T. poprzez nielożenie na jej utrzymanie i przez to naraził ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Sąd przyjął przy tym, że oskarżony czynu tego dopuścił się w R., a zatem w miejscu w którym powinien być spełniony obowiązek alimentacyjny do rąk osoby uprawnionej - B. T..

Do wyczerpania ustawowych znamion przestępstwa zachodzi wówczas, gdy uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego jest uporczywe, tzn. trwa dłuższy czas, a ponadto sprawca mając możliwość łożenia na utrzymanie osoby najbliższej nie czyni tego, wykazując tym samym złą wolę. Zachowania oskarżonego nie sposób ocenić inaczej. W okresie objętym zarzutem oskarżony nie był zarejestrowany w Urzędzie Pracy co świadczy o tym, że nie szukał aktywnie zatrudnienia. Mając więc realne możliwości uzyskania wynagrodzenia nie podjął żadnych realnych działań, by je pozyskać i tym samym wywiązać się z obowiązku alimentacji. M. S. wykazał się więc złą wolą. Oskarżony wiedząc o tym, że ciąży na nim obowiązek łożenia na utrzymanie córki powinien podjąć należyte starania, by go wypełniać. Oskarżony winien podjąć aktywne starania o podjęcie stałego zatrudnienia. Tłumaczenie oskarżonego, że wpłacał komornikowi alimenty w okresie objętym zarzutem, nie znalazło potwierdzenia w świetle zebranych w sprawie dowodów albowiem egzekucję alimentów prowadziła komornik M. R. i w tym okresie nie odnotowano żadnych wpłat. Ponadto, oskarżony nie przyczyniał się do utrzymania córki także w żaden inny sposób, chociażby poprzez sprawianie prezentów. Co więcej, nie przejawiał jakiegokolwiek zainteresowania losem swojego dziecka, nie dowiadywał się, co się z nimi dzieje, nie wykazywał woli udzielania pomocy w inny niematerialny sposób. Wszystkie te okoliczności pozwalają na przyjęcie, iż po stronie sprawcy istniał trwały zamiar uchylania się od obowiązku łożenia na utrzymanie małoletniej córki, który w sposób tendencyjny ten obowiązek ignoruje. Jednocześnie obowiązek ten przerzucił na matkę małoletniej i Skarb Państwa. B. T. z posiadanych środków nie jest w stanie zapewnić dziecku udziału w zajęciach dodatkowych, które pozwalają na lepsze kształcenie i rozwój dziecka. Zaspokojenie podstawowych potrzeb oznacza dostarczenie środków materialnych koniecznych nie tylko do utrzymania, ale również do uzyskania niezbędnego wykształcenia i korzystania z dóbr kulturalnych. Niezbędne jest zatem nie tylko zabezpieczenie minimum egzystencji w postaci środków przeznaczonych na utrzymanie i wykształcenie dziecka, lecz także stworzenie mu warunków umożliwiających zaspokojenie potrzeb wyższego rzędu istotnych dla kształtowania jego osobowości i nawyków kulturalnych. Fakt zaspakajania podstawowych potrzeb życiowych uprawnionego kosztem znacznego wysiłku osoby współzobowiązanej do alimentacji, albo przez inne osoby nie zobowiązane, a także z funduszu alimentacyjnego nie wyłącza ustawowego znamienia narażenia na niemożność zaspokojenia tych potrzeb.

Czyn przypisany oskarżonemu jest zawiniony. Można mu bowiem przypisać winę w czasie jego popełnienia, albowiem uzasadnionym było w konkretnej sytuacji wymagać od oskarżonego zachowania zgodnego z normą prawną, a nie zachodziły jednocześnie przyczyny, które odmowę takiego zachowania uzasadniałyby. Stopień winy należy uznać za znaczny. Oskarżony bowiem jest osobą dorosłą o odpowiednim rozwoju intelektualnym i emocjonalnym. Miał on możliwość rozpoznania bezprawności swojego zachowania. Miał świadomości, że jego zachowanie odbiega od ogólnie przyjętych norm, a nie zachodziły jednocześnie przyczyny, które odmowę takiego zachowania uzasadniałyby.

Oceniając stopień społecznej szkodliwości czynu oskarżonego Sąd brał pod uwagę charakter naruszonego dobra, a także zamiar towarzyszący sprawcy. Stopień społecznej szkodliwości jest więc równy stopniowi winy. Sąd uwzględnił to, że oskarżony swoim zachowaniem godził w instytucję opieki. Nie zabezpieczył bowiem materialnych podstaw egzystencji dla osoby mu najbliższej – córki.

Wymierzając karę oskarżonemu Sąd kierował się ogólnymi dyrektywami wymiaru kary wynikającymi z art. 53 k.k. Sąd baczyl zatem, by kara nie przekroczyła stopnia winy. Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości Sąd wziął uwzględniał przede wszystkim wagę naruszonych przez oskarżonego obowiązków i rozmiary szkody. Stopień społecznej szkodliwości jest więc równy stopniowi winy, co znajduje swoje odbicie w wymiarze kary orzeczonej wobec sprawcy. Dodatkowo Sąd wziął pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze jakie kara ma spełniać. Chodzi o to, żeby sprawca nie powrócił na drogę przestępstwa i aby wiedział, że za czyn jakiego się dopuścił grozi nieuchronna kara. Wymierzając karę Sąd uwzględniał ponadto motywację oskarżonego, sposób jej zachowania, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw, jakie powstały na skutek popełnionego przez niego występku.

W świetle powyższego, Sąd uznał, że karą adekwatną do stopnia winy oskarżonego i stopnia społecznej szkodliwości jego czynu będzie wymierzona mu na mocy art. 209 § 1 k.k. kara 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Analizując zachowanie oskarżonego, jego postawę, właściwości i warunki osobiste Sąd nie znalazł żadnych podstaw, aby orzec wobec oskarżonego karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, gdyż kara w tej postaci - w ocenie Sądu - nie spełniałaby swoich funkcji. Podstawową przesłanką stosowania warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary jest bowiem przekonanie, że takie orzeczenie kary jest wystarczające dla osiągnięcia wobec sprawcy celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa. Zapobieżenie powrotowi do przestępstwa jest minimalnym zadaniem kary, ale wystarczającym dla oceny, czy można zastosować warunkowe zawieszenie wykonania kary. Stawiając prognozę kryminologiczną Sąd bierze pod uwagę możliwość oddziaływania na skazanego w okresie próby. Przekonanie Sądu o tym, że orzeczona kara z warunkowym zawieszeniem jej wykonania będzie wystarczająca dla osiągnięcia wobec sprawcy celów kary ma być oparte przede wszystkim na postawie sprawcy, jego właściwościach i warunkach osobistych, dotychczasowym sposobie życia oraz zachowaniu się po popełnieniu przestępstwa. Postawa oskarżonego wskazuje jednak na negatywną prognozę kryminologiczną. Sąd nie ma żadnych wątpliwości, że tylko izolacja oskarżonego we wskazanym powyżej wymiarze spełni swoje cele zapobiegawcze, zwłaszcza w zakresie prewencji indywidualnej. Oskarżony był uprzednio wielokrotnie karany (k. 113-115 z tomu I), w tym dwukrotnie za czyn z art. 209 § 1 k.k. Sądy wymierzały oskarżonemu już kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, lecz jak wskazuje postawa oskarżonego, założona pozytywna prognoza kryminologiczna okazała się być chybiona. M. S. jest sprawcą zupełnie niepoprawnym, lekceważącym jawnie porządek prawny, bezpardonowo popełniającym kolejne przestępstwa. Oskarżony zatem - w ocenie Sądu - nie wykazuje jakiegokolwiek woli zmiany swego nagannego postępowania, co rodzi konieczność odpowiedniego oddziaływania na jego postawę w przyszłości. Opisana kara z pewnością uświadomi oskarżonemu naganność jego postępowania i wdroży go do przestrzegania porządku prawnego.

Mając na uwadze sytuację materialną i osobistą oskarżonego, Sąd na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił go z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, którymi obciążył Skarb Państwa.

Sędzia